

Београдска филхармонија
Сезона 2021/22
Баш смо вас се ужелели

Петак, 4. март 2022.

Станислав Кочановски
Марк Бушков, виолина

Ерих Волфганг Корнголд
Концерт за виолину и оркестар у Де-дуру оп. 35

Moderato nobile
Romanze
Allegro assai vivace

Трајање: око 24 минута

Густав Малер
Симфонија бр. 1 (*Титан*)

Langsam, schleppend. Immer sehr gemächlich
Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell, Recht gemächlich
Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen Sehr einfach und schlicht wie eine Volksweise,
und Wieder etwas bewegter, wie im Anfang
Stürmisch bewegt – Energisch

Трајање: око 53 минута

Ерих Волфганг Корнголд (1897 - 1957) је у свет музике ушао веома рано. Некадашње чудо од детета, син угледног бечког критичара, компоновао је већ са 10 година, а три више је имао када су се изводиле његове опере и пантомиме у Бечу и Минхену. Године 1934. је емигрирао у Америку и постао познат као композитор музике за филмове. *Авантуре Робина Худа*, *Морски соко*, *Краљевић и просјак*, *Обмана*, само су неки од популарних наслова у чијим одјавним шпицама уз велика глумачка имена читамо и Корнголдово. У Америци није желео да пише било шта друго осим филмске музике, све док Хитлер (како је говорио “монструм из Европе”) не нестане са овог света. Када се то десило, прво дело које је написао 1945. године био је **Концерт за виолину и оркестар**, којим је истовремено желео да одговори на критике да је као успешни холивудски композитор продао себе и свој уметнички интегритет. На премијери 15. фебруара 1947. публика је овацијама испратила солисту - Јашу Хајфеца. “Дело је час намењено Карузу, а час Паганинију. Сувишно је рећи колико сам био одушевљен тиме што сам у једној особи добио обојицу”, изјавио је Корнголд који се овом композицијом вратио у концертне дворане помиливши два музичка света. У филмску холивудску музику унео је софистицирани музички језик који је резултат његовог класичног образовања, али се у сваком од три става препознају и теме из његових филмских партитура писане у раскошном романтичарском симфонизираним стилу. У првом ставу је за главне теме искористио мелодије из филмова *Друга зора* и *Хуарес*, док је средишња Романса, веома изражајне атмосфере, заснована на музичком материјалу из филма *Јадни Ентони*. Трећим ставом, обликованим у форми ронда, који доноси прави ватромет техничких изазова за солисту, домира тема из филма Ерола Флина - *Краљевић и просјак* за који је Корнголд добио Оскара за музику.

Снажно ослоњено на симфонијску традицију Бетовена и Брукнера, прво симфонијско остварење **Густава Малера** (1860-1911) исцртало је јасне карактеристике његовог симфонијског стила. **Прва симфонија** је компонована 1887-1888. године, док је Малер радио на месту другог диригента у Лајпцишкој опери. Премијера, која је уследила у Будимпешти 1889. године, резултирала је лошим пријемом публике и разочарањем композитора. До 1907. године, Малер је четири пута редиговао партитуру. Првобитна петоставачна форма симфоније тематски је била подељена на два дела, са три става у једном делу и два у другом. За наредна извођења у Хамбургу (1893) и Вајмару (1894), делу је додао поднаслов *Титан – тонска њојема у форми симфоније* (*Титан* потиче од дела Жана Пола којим је Малер био инспирисан), као и програмске поднасловне ставова, које је на крају одбацио. Коначна верзија је четвороставачна, јер је став *Блумине*, који се некада налазио између првог и другог става, избачен. Открио га је тек 1966. године Доналд Мичел, а годину дана касније је Бенџамин Бритн дириговао првим извођењем интегралне верзије симфоније. Разлог за уклањање овог става није до краја јасан, али је претпоставка да је ипак подлегао коментарима критичара који су овај став називали сентименталним и тривијалним.

Прва симфонија започиње хронолошки низ од четири симфоније *Чудесној рој*, тематски и емоционално инспирисане антологијом немачких народних песама *Дечаков чудесни рој*. Поред мноштва оригиналних тема, Малер користи и две песме из циклуса *Песме љутника* и *Дечаков чудесни рог*, које у првом и трећем ставу укршта са новим материјалима.

Даница Максимовић